

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ТВОРЧОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

У сучасному динамічному світі актуальним є соціальне замовлення на фахівців, здатних до творчої професійної діяльності. Учитель образотворчого мистецтва повинен володіти високим рівнем художньо-творчої компетентності.

Окремі питання проблеми формування творчої компетентності суб'єктів педагогічного процесу в системі неперервної освіти частково розв'язано в дослідженнях Г. Бабенка (на прикладі моделювання успішного навчального середовища для школярів), О. Биховської (у змісті художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти), О. Онопрієнка Г. Павлюка, А. Тутолміна (як однієї з базових якостей майбутнього педагога). Наукові здобутки теоретико-методичних засад упровадження компетентнісного підходу у вищій школі розглядаються в працях Н. Бібік, Б. Євтуха, А. Кузьмінського, О. Овчарук, О. Помеїун, широко розгорнуті психологічні студії творчого розвитку особистості в доробках Н. Миропольської, В. Моляко, Г. Палалки, В. Рибалки, С. Сисоєвої. *Дослідженнями* питань художньої творчості в різних видах образотворчого мистецтва займались Є. Антонович, Г. Біда, В. Зінченко, В. Кузін, Н. Комашко, В. Щербаков. Методичні розробки щодо створення композиції художнього твору містяться в працях О. Голубевої, М. Пічкура, О. Чернишова, Є. Шорохова та інших художників-педагогів.

Науковець С. Данілушкіна розкриває поняття «творча компетентність фахівця», як здатність до прогресивного перетворення дійсності на основі креативності мислення та сукупності знань, умінь, навичок із розробки інноваційних продуктів і психологічної готовності до такого перетворення в сучасних екстремальних зовнішніх і внутрішніх умовах індивідуально й у трудовому колективі [1, с. 7].

Визначаючи творчу компетентність, англійський науковець Б. Стейн виокремлює три її аспекти. По-перше, наскільки людина підготовлена до творчості в умовах багатовимірності й альтернативності сучасної культури. По-друге, наскільки вона володіє специфічними «мовами» різних видів творчої діяльності,

набором кодів, котрі дають змогу їй дешифрувати інформацію з різних галузей і перекласти на «мову» своєї творчості. Третій аспект *творчої* компетентності – ступінь оволодіння особистісною системою «технічних» навичок та вмінь, від якої залежить здатність реалізувати задумані ідеї [2, с. 9].

А. Тутолмін у творчій компетентності виокремлює такі компоненти:

1. професійно-освітній (за критерієм гносеологічної активності та його показниками методологічної, інтелектуальної, дослідницької, психологічної й педагогічної компетенції);
2. діяльнісно-розвивальний (за критерієм технологічної активності та його показниками еврилогічної, організаторської, освітньої, методичної, технологічної компетенцій);
3. особистісно-розвивальний (за критерієм творчої готовності та його показниками спрямованості на творчий характер діяльності, емпатійності, креативності, рефлексивності, проникливості, комунікативності, імпровізаційності [3, с. 23].

Деякі вчені, наприклад, О. Кривонос, виокремлюють такі компоненти в структурі творчої діяльності:

- пізнавальна мотивація, як домінуючий мотив діяльності;
- дослідницька творча активність, що виражається у виявленні нового, у постановці й розв'язанні проблем.
- можливість досягнення оригінальних рішень,
- уміння прогнозувати й передбачати;
- здатність до створення ідеальних еталонів, що забезпечують високі естетичні, етичні й інтелектуальні оцінки [4,].

Отже, поняття художньої компетентності особистості ми розуміємо як здатність керуватися набутими художніми знаннями й уміннями, готовність використовувати отриманий досвід у самостійній творчій діяльності згідно з універсальними загальнолюдськими естетичними цінностями та власними духовно-світоглядними позиціями. Творчу компетентність ми інтерпретуємо як знання, уміння й навички досягнення новизни й оригінальності художнього твору за законами краси. Її психологічний аспект полягає в здатності людини генерувати ідеї, генерувати ідеї, висувати гіпотези, фантазувати, шукати

асоціації, бачити протиріччя, переносити знання і вміння в нові ситуації, відмовитися від нав'язливих ідей, долати інертність мислення тощо. Таким чином, художньо-творча компетентність – це інтегрована якість особистості.

Ми переконані, що в процесі формування художньо-творчої компетентності майбутнього вчителя образотворчого мистецтва доцільно використовувати такі наукові підходи: компетентнісний, аксіологічний, евристичний, особистісно-орієнтований, і контекстний.

В основі методології *компетентнісного підходу* лежить концептуальна ідея щодо необхідності заміни традиційного репродуктивного навчання творчо-дієвим, тобто всебічної підготовки й виховання майбутнього педагога як особистості, що прагне самовдосконалення, творчо ставитися до своєї праці.

Аксіологічний підхід передбачає погляд на професійну підготовку вчителя образотворчого мистецтва з позиції цінності, ЩО відповідає потребам часу. Аксіологія мистецької освіти спрямована на ціннісне становлення майбутнього фахівця, що набуває в процесі пізнання, ціннісного осмислення та оцінки світу як загальнолюдських, так і художньо-культурних цінностей, що стає для нього «аксіологічною віссю».

Евристичний підхід полягає в орієнтуванні викладача й студента на досягнення невідомого їм заздалегідь результату, тобто спрямованість освітніх дій на створення нею суб'єктивно або об'єктивно нового й значущого продукту з використанням методів проблемного навчання.

Особистісно-орієнтований підхід спрямований на всебічним гармонійний розвиток особистості майбутнього вчителя образотворчого мистецтва. Він зорієнтований на саморозвиток, самоактуалізацію та самореалізацію кожного студента, на збільшення ступеня їхньої свободи в процесі творчого самовираження, розширення власних індивідуальних можливостей і сфер їх застосування в художньо-творчій діяльності.

Контекстний підхід передбачає навчання, у якому динамічно моделюється предметний та соціальний зміст професійної

діяльності, тим самим забезпечується умови трансформації навчальної діяльності студента в професійну діяльність фахівця.

Список використаних джерел:

4. Данилушкина С. Н. Развитие творческих способностей студентов художественных факультетов педагогических вузов на занятиях по композиции : автореф. дис. На соискание уч.ст. канд. пед. наук, спец. 13.00.02 - теория и методика изобразительному искусству / С. Н. Данилушкина. - Алмата, 1999. – 20 с.
5. Комашко Н. В. Формування творчої компетентності майбутніх дизайнерів у процесі вивчення комп'ютерної графіки : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук, спец. : 13.00.04 – Теорія та методика професійної освіти / Н. В. Комашко. – Черкаси, 2011. – 20 с.
6. Тутолмин А. В. Становление и развитие творческой компетентности будущего учителя (на основе системного подхода): автореф. дис. На соискание уч.ст. доктора, пед. наук, спец. 13.00.08 – теория и методика профессионального образования /А.В. Тутолмин – Чебоксары, 2009. – 46 с.
7. Основні методики формування творчих здібностей [електронний ресурс] / О. М. Кривонос <http://studentam.net.ua/content/view/7450/97/>. – Назва з екрану.